

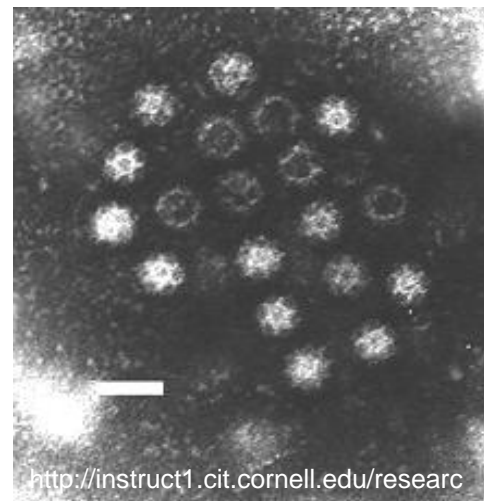
Hushållsvatten och hälsorisker

Av de sjukdomar som hushållsvattnet sprider har största delen sitt ursprung i fekala virus eller bakterier.

Sjukdomsalstrare

Norovirus är små (25-80 nm), runda virus.

- förorsakar plötsligt illamående, kräkningar, magkramp och diarré.

Norovirus (mått 0,1 μm)

Av bakterierna är **Campylobacter-släktets arter** den vanligaste orsaken till vattenepidemier

- Campylobakterier förekommer i fåglars, husdjurs, möss och råttors samt i insjuknade människors avföring. Epidemier förorsakade av Campylobakterier är vanligast i augusti-oktober.

Campylobacter

Projekt om miljöfostran: Livets vatten – vattnets kretslopp 2005. Kopiering för undervisningsändamål tillåten.

UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Hushållsvatten och hälsorisker 2

- **Fluorid** förekommer i rapakiviområdets grundvatten. Alltför mycket fluor förorsakar fläckar på tandemaljen.
- **Arsenik** förekommer i borrbrunnsvatten, om markens morän innehåller rikligt med arsenik. En långvarig exponering kan förorsaka en känsla av svaghet i lemmarna, aptitlöshet och illamående.
- **Radon** är en radioaktiv gas, som förekommer i borrbrunnar om berggrunden innehåller radioaktiva mineraler. Exponering för radonhaltig vattenånga (dusch-, disk och bykvatten) eller dricksvatten ökar risken för bl.a. lungcancer.
- **Nitrat** kan förorsaka hälsorisk för spädbarn då det bildas nitrit, som kan ge störningar i de röda blodkropparnas förmåga att transportera syre. Nitrat sköljs ner i grundvattnet närmast från gödsel och avföring.
- Mera sällsynta hälsovådliga kemikalier i grundvattnen är olika **klorhaltiga lösningsmedel**, som kan ha hamnat i vattnet bl.a. från kemiska tvätterier.

© Lari Veneranta

© Kirsti Lahti

Badstränder och hälsorisker 1

Bakterier och virus

- Kan förorsaka illamående, diarré, kräkning och ögoninflammation.
- **Fekala sjukdomsalstrande bakterier och virus** kan förekomma i badstrandsvattnet efter ett avloppsutsläpp eller ett häftigt regn.

Blågröna alger

- Massförekomst av **cyanobakterier**, även kallade blågröna alger, kan förorsaka utslag, halsont och influensaliknande symptom.
- **Giftiga cyanobakterier** kan dessutom förorsaka illamående och magont och svalda i större mängd t.o.m. förgiftning. Mest utsatta är hundar och kor.

Projekt om miljöfostran: Livets vatten – vattnets kretslopp 2005. Kopiering för undervisningsändamål tillåten.

UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

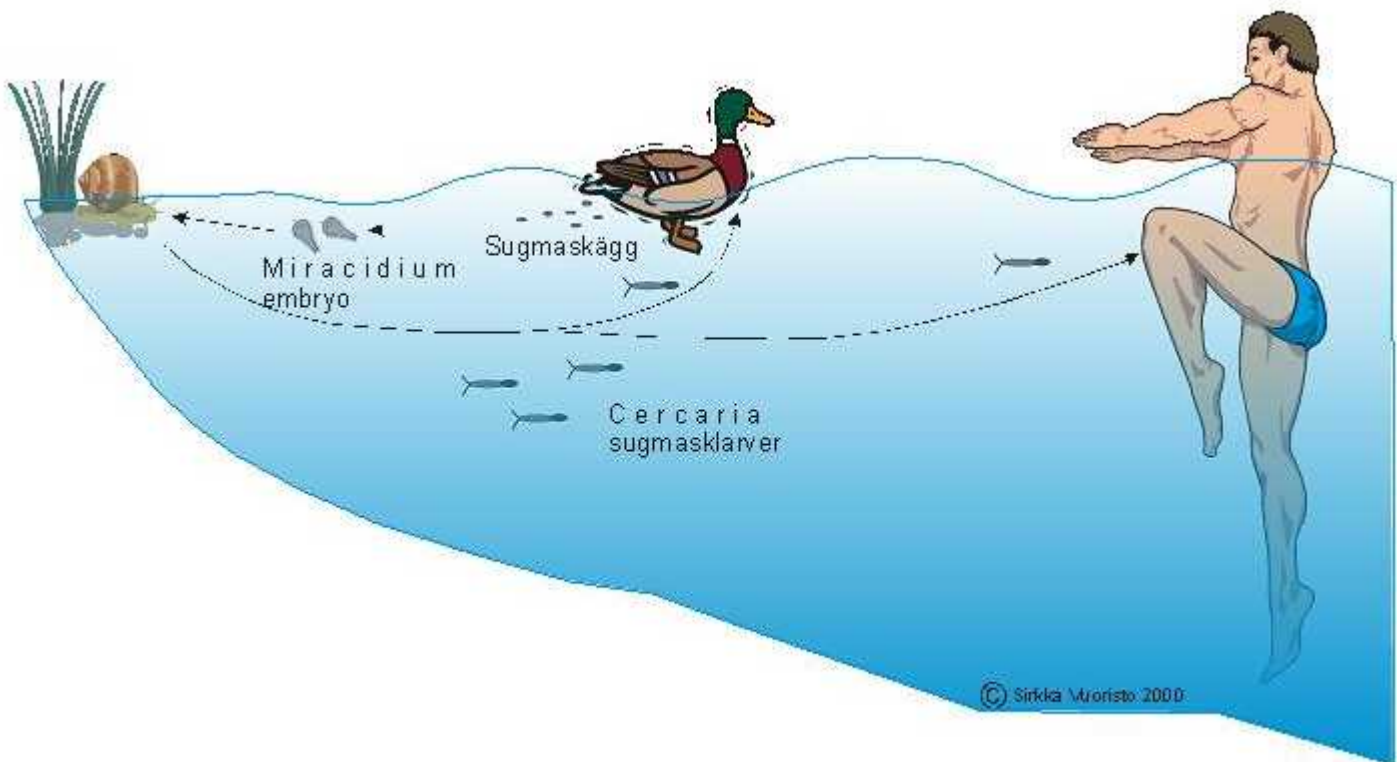

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Badstränder och hälsorisker 2

Simmarklåda

- Sugmaskarnas (trematodernas) larver kan förorsaka klåda, oftast på benen.
- Sugmaskarnas larver trivs i säv, där de frigör sej från sin puppa. Larverna söker sig till vattenfåglar, i vilkas tarmar de parasiterar som sugmaskar.
- Ibland tar larverna miste på den efterlängtade värden och tränger in genom huden på en människa. Då uppstår kliande svullnader.

© Sirkka Vuoristo 2000

Lilja Lepistö / Sirkka Vuoristo

Projekt om miljöfostran: Livets vatten – vattnets kretslöpp 2005. Kopiering för undervisningsändamål tillåten.

UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vattnet och vardagen

© Fritz Englung/Ekenäs museum

© Viljo Immonen/Vanda stadsmuseum

© Karl Gunnar Andersson/Vanda stadsmuseum

© Reino Vilén/Vanda stadsmuseum

Projekt om miljöfostran: Livets vatten – vattnets kretslopp 2005. Kopiering för undervisningsändamål tillåten.

UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Arbete och fritid

© Vanda stadsmuseum

© Rea Collin/Vanda stadsmuseum

Projekt om miljöfostran: Livets vatten – vattnets kretslopp 2005. Kopiering för undervisningsändamål tillåten.

UUDENMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS
NYLANDS
MILJÖCENTRAL

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry